

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 10322

Tarih : 04.02.2025

23898

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Ali YERLİKAYA tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ömer Faruk HÜLAKÜ

Bingöl Milletvekili

30 Ocak 2025 tarihinde Bitlis-Baykan arasında bulunan Tanrıyar Karakolu mevkiinde Jandarma tarafından “rutin kontrol” adı altında kimlik kontrolü uygulaması sebebiyle kilometrelerce araç kuyruğu oluşmuş, ilgili güzergahta seyahat eden yurttaşlar birçok açıdan mağdur edilmiştir. Yurttaşların ticari, sağlık, eğitim gibi temel ihtiyaçlarının bu gibi kontrol uygulamaları sebebiyle sekteye uğradığı belirtilmiştir. Söz konusu uygulamaların keyfi olarak yapıldığı hem tarafıma bildirilmiş hem de bizzat kendim yapmış olduğum seyahat sırasında aynı kontrol uygulamasına defalarca maruz kalarak mağdur edildiğimi, yalnızca Bitlis-Baykan karayolunda değil, Bingöl-Diyarbakır, Bingöl-Muş, Bingöl-Karlıova başta olmak üzere bölgedeki hemen her yerleşim yerleri arasında kontrol noktalarının yoğun bir şekilde “rutin kontrol” adı altında kimlik kontrolü yaptığını ve yurttaşların ciddi mağduriyetlerine yol açtığını ifade etmek gerekmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı resmi internet sitesinde, “Kritik Yollar” olarak ifade edilen bilgilendirme yazısına göre; Diyarbakır-Bingöl Karayolu, Diyarbakır/Kulp-Muş Karayolu, Tunceli-Pülümür Karayolu, Ağrı/Doğubeyazıt-Van/Çaldıran Karayolu, Şırnak-Van Karayolu ve Hakkari-Yüksekova (Pirinçeken-Dağlıca) Karayolu ile güvenlik yolları kapsamında 18 ilde yol yapım inşaatı devam eden diğer yolların/şantiyelerin güvenliğini sağlamak üzere görevlendirilmiş birliklerin/unsurlarının konuşlu bulunduğu karakol, üs bölgesi ve yol kontrol noktaları bulunmaktadır.

Temel amacı bütünüyle bölgesel bir güvenlik politikasının sürdürülmesi olan bu uygulama ve pratiklerin Kürt halkının başta seyahat hakkı olmak üzere anayasal tüm haklarının halen keyfi bir şekilde engellendiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

1. Bitlis-Baykan karayolunda sürekli bir şekilde rutin kontrol yapılmasının gerekçesi nedir?
2. Türkiye’de özellikle Jandarma tarafından rutin kontrol yapılan uygulama noktası sayısı kaçtır?
3. Türkiye’de illere göre bulunan karakol-kalekol sayısı kaçtır?
4. Jandarma Genel Komutanlığı resmi sitesinde belirtilen “kritik yollar” ibaresindeki “kritik” kavramının kullanılmasının gerekçesi nedir? Hangi açılardan bu yollar kritiktir?
5. 2024 yılında Bingöl, Bitlis, Muş, Diyarbakır, Hakkari, Van, Şırnak, Ağrı illerinde yapılan rutin kontrollerde kaç yurttaşın kimlik kontrolü yapılmıştır?
6. 2024 yılında Rize, Sinop, Aksaray, Kütahya, Burdur, Maraş illerinde yapılan rutin kontrollerde kaç yurttaşın kimlik kontrolü yapılmıştır?